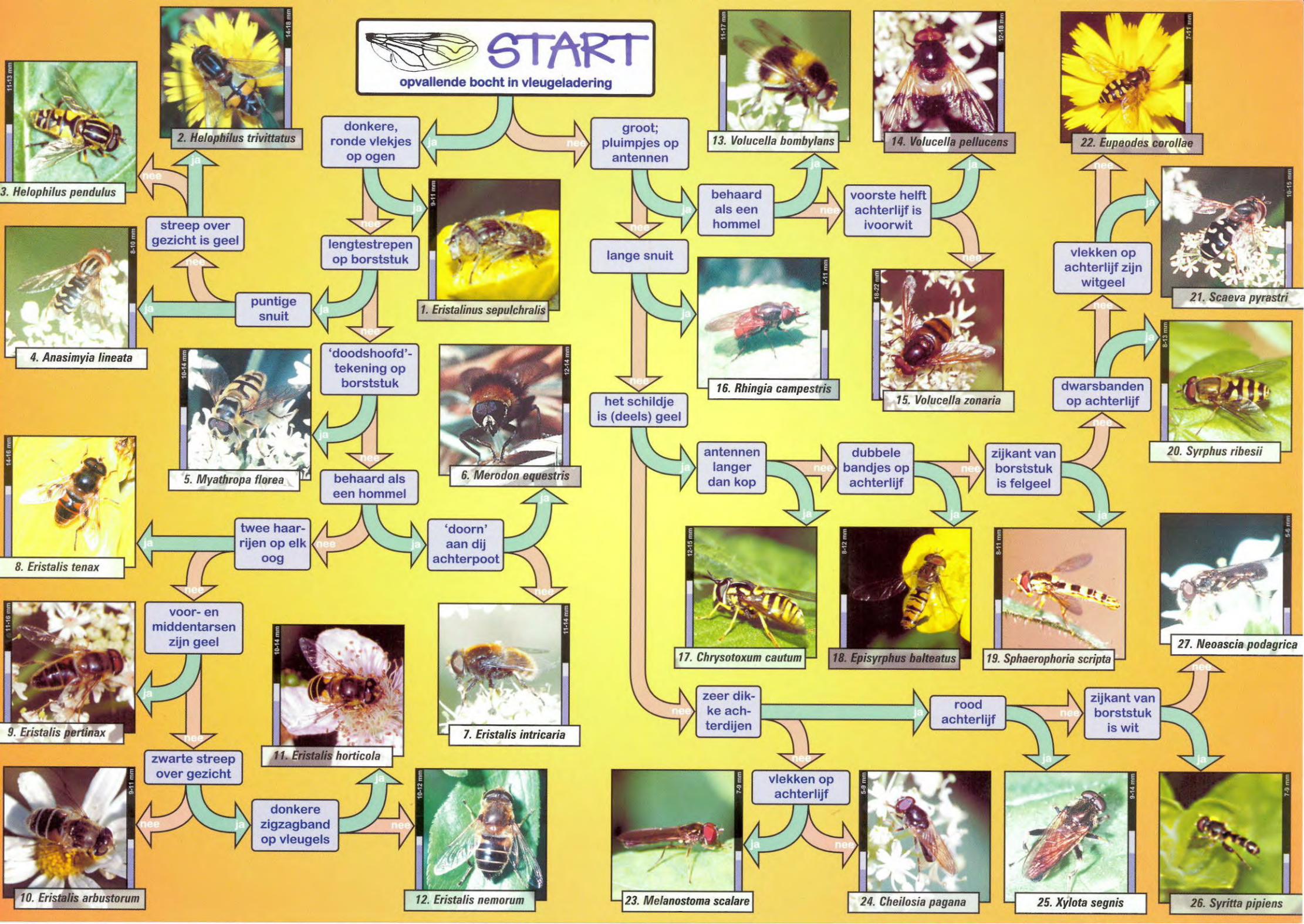

START

opvallende bocht in vleugeladering

ZOEKKAART ZWEEFVLIEGEN

Het Zweefvliegenproject is een samenwerkingsverband van de Nederlandse Jeugdbond voor Natuurstudie (NJN), stichting European Invertebrate Survey – Nederland (EIS-Nederland) en de sectie Diptera van de Nederlandse Entomologische Vereniging (NEV).

Met dank aan het VSB-Fonds voor het mogelijk maken van deze zoekkaart, en aan de KNNV voor de verspreiding.

Het Zweefvliegenproject wordt mede mogelijk gemaakt door subsidies van Stichting Prins Bernard Cultuurfonds, Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, EIS-Nederland, het Wereld Natuur Fonds, Vereniging Natuurmonumenten, Uyttenboogaart-Eliassen Stichting, het VSB-Fonds en de provincies Drenthe en Gelderland

Voor informatie over het Zweefvliegenproject, vragen over determinaties, een gratis handleiding, waarnemingsformulieren of de Voorlopige atlas van de Nederlandse zweefvliegen (1998, NJN i.s.m. EIS-Nederland, f12,50) kun je contact opnemen met:

European Invertebrate Survey – Nederland
Postbus 9517
2300 RA Leiden
(071) 568 76 70
eis@naturalis.nnm.nl

De Zweefvliegtabel (8e druk, 1991, A. Barendregt, f7,50) en de Zweefvliegenveldgids (2001, M. Reemer, f17,50) kun je bestellen bij: Stichting Jeugdbondsuitgeverij

Donkerstraat 17
3511 KB Utrecht
http://www.jeugdbondsuitgeverij.nl

Voor meer informatie over de NJN kun je terecht bij:

Nederlandse Jeugdbond voor Natuurstudie
Postbus 9955
1243 ZS 's-Graveland
(035) 655 98 48
info@njn.nl
http://www.njn.nl

Voor meer informatie over de NEV sectie Diptera kun je terecht bij:

Nederlandse Entomologische Vereniging
Peter Koomen, secretaris
Postbus 9517
2300 RA Leiden
(071) 568 75 45
koomen@naturalis.nnm.nl

uitgave Zweefvliegenproject, april 2001;
Ze gewijzigde druk, bijlage van Natura mei 2001
foto's Willem Renema, Wouter van Steenis
tekeningen Zweefvliegtabel tekst John Smit
vormgeving Marc Kamsteeg druk Grafisch Bedrijf
Ponsen & Looljens BV te Wageningen oplage 15.000

Wat zijn zweefvliegen?

Zweefvliegen zijn veelal rijk gekleurde insecten. Een groot deel van de soorten lijkt op bijen, wespen of hommels, maar zweefvliegen zijn ongevaarlijk en kunnen niet steken. Ze gebruiken dit uiterlijk om te voorkomen dat ze opgegeten worden.

Zweefvliegen zijn makkelijk te onderscheiden van bijen, wespen en hommels, ze hebben namelijk kortere antennen en maar twee vleugels in plaats van vier. Van andere vliegen zijn zweefvliegen te onderscheiden aan de hand van de vleugeladering, waarbij de 'valse ader' zeer kenmerkend is voor zweefvliegen (zie figuur). Verder zijn er geen opvallende borstels (dikke zwarte haren) op het borststuk aanwezig.

Ze danken hun Nederlandse naam aan hun vermogen 'stil' te kunnen hangen in de lucht. Het zijn met name de mannetjes die dit doen, waarbij ze bij de minste of geringste verstoring wegschieten om enkele seconden later weer op dezelfde plek terug te keren.

Zweefvliegen zijn van het vroege voorjaar tot diep in de herfst te zien. Ze zijn vooral op zonnige en bloemrijke plekken te vinden, waarbij ze met name op diepe bloemen zitten, zoals schermbloemen en composieten. Zweefvliegen hebben namelijk maar een korte tong om nectar op te kunnen zuigen.

Wat kun je met de zoekkaart?

Met deze zoekkaart kun je 27 van de algemeenste soorten op naam brengen, van de ruim 300 soorten die ons land rijk is. Deze zoekkaart is dan ook met name bedoeld om een beeld te geven van deze fraaie groep insecten en om geïnteresseerde mensen de gelegenheid te geven om de algemeenste soorten van een naam te voorzien. Veel soorten die in je eigen tuin waargenomen kunnen worden staan op deze zoekkaart. Toch kan het gebeuren dat je een soort treft die niet op de zoekkaart staat, hiervoor verwijzen we naar de *Zweefvliegtabel* en de dit jaar verschenen *Zweefvliegenveldgids*, die bij de Stichting Jeugdbondsuitgeverij (JBU) te bestellen zijn.

Gebruik van de zoekkaart

Veel van de gebruikte kenmerken zijn met het blote oog te zien. Soms is het bekijken met een loep gewenst. Dan is

het aan te raden om de dieren te vangen, bijvoorbeeld met een net. Eenmaal gevangen dienen de dieren met uiterste voorzichtigheid behandeld te worden. Het beste is om de dieren bij een drietal poten

vast te pakken. Dit kan door het dier in het net op je wijsvinger te laten lopen en dan met je duim drie poten te klemmen tussen duim en wijsvinger. Op deze manier is de kans van beschadiging erg klein en zijn alle kenmerken te bekijken.

Om het dier op naam te brengen begin je bij **START** en volg je steeds de pijl met het antwoord dat voor jouw zweefvlieg geldt. Bij elke foto staat bovendien een balkje met de minimale en maximale lengte van de zweefvlieg, gemeten van de voorkant van de kop tot de punt van het achterlijf.

Het Zweefvliegenproject

De zoekkaart is een initiatief van het Zweefvliegenproject. Dit project is eind 1996 opgestart binnen de Nederlandse Jeugdbond voor Natuurstudie. Inmiddels is het uitgegroeid tot een samenwerkingsverband tussen de NJN, de sectie Diptera van de Nederlandse Entomologische Vereniging en de stichting European Invertebrate Survey – Nederland. Het doel van dit project is het verzamelen van zoveel mogelijk gegevens over de Nederlandse zweefvliegen en deze te bundelen in een verspreidingsatlas, die vermoedelijk in 2004 gepubliceerd zal worden. In 1998 is er al de *Voorlopige atlas van de Nederlandse zweefvliegen* uitgegeven, die bedoeld is als een tussenstand en als stimulans voor het verzamelen van gegevens. Naast verspreidingsgegevens worden ook ecologische gegevens verzameld, die bijdragen tot een beter inzicht in de relaties van zweefvliegen met hun omgeving. Dit betekent dat er heel veel waarnemingen verzameld moeten worden en daar zijn veel waarnemers voor nodig.

Als je ook een bijdrage wilt leveren aan het in kaart brengen van de verspreiding van zweefvliegen, neem dan contact op met EIS-Nederland. We zijn blij met elke waarneming! Als waarnemer ontvang je bovendien drie keer per jaar de *Zweefvliegennieuwsbrief*.

Veel vangplezier!

